

Vergaderjaar 2010–2011

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 242

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 november 2010

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie¹ hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie inzake de geannoteerde agenda van de Raad voor het Concurrentievermogen (Kamerstuk 21 501-30, nr. 240) van 3 november 2010, enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De vragen en opmerkingen zijn op 4 november 2010 aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie voorgelegd. Bij brief van 9 november 2010 zijn ze door de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Van der Velden

¹ Samenstelling:

Leden: Dijkzma, S.A.M. (PvdA), Snijder-Hazelhoff, J.F. (VVD), Verburg, G. (CDA), Koopmans, G.P.J. (CDA), Ham, B. van der (D66), voorzitter, Smeets, P.E. (PvdA), Samsom, D.M. (PvdA), Jansen, P.F.C. (SP), ondervoorzitter, Jacobi, L. (PvdA), Koppejan, A.J. (CDA), Graus, D.J.G. (PVV), Thieme, M.L. (PvdD), Gesthuizen, S.M.J.G. (SP), Wiegman-van Meppelen Scheppink, E.E. (CU), Tongeren, L. van (GL), Ziengs, E. (VVD), Braakhuis, B.A.M. (GL), Gerbrands, K. (PVV), Lodders, W.J.H. (VVD), Vliet, R.A. van (PVV), Dijkgraaf, E. (SGP), Schaart, A.H.M. (VVD) en Verhoeven, K. (D66).
Plv. leden: Jadnanansing, T.M. (PvdA), Elias, T.M.Ch. (VVD), Ormel, H.J. (CDA), Hijum, Y.J. van (CDA), Koolmees, W. (D66), Veen, E. van der (PvdA), Klijnsma, J. (PvdA), Irrgang, E. (SP), Groot, V.A. (PvdA), Bijleveld-Schouten, A.T.B. (CDA), Dijck, A.P.C. van (PVV), Ouwehand, E. (PvdD), Gerven, H.P.J. van (SP), Ortega-Martijn, C.A. (CU), Klaver, J.F. (GL), Leegte, R.W. (VVD), El Fassed, A. (GL), Mos, R. de (PVV), Taverne, J. (VVD), Bemmelen, J.J.G. van (PVV), Staaij, C.G. van der (SGP), Houwers, J. (VVD) en Veldhoven, S. van (D66).

Inhoudsopgave	blz.
• Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD	2
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA	2
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de CDA	3
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP	3
– Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de D66	3
• Reactie van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	4

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot een verordening voor de vertaalregeling van het EU-octrooi. Deze leden zijn bekend met het voorstel van de Commissie dat uitgaat van het huidige talenregime van het (niet-communautaire) Europees Octrooi Bureau (EOB), te weten Duits, Engels en Frans. Dit voorstel leidt ertoe dat het EU-octrooi wordt getoetst en verleend in één van de drie talen en dat de conclusies worden vertaald in de andere twee van die drie talen. Alleen de taal waarin het octrooi wordt getoetst en verleend, heeft juridische binding. Vanwege onvoldoende kennis van Duits en het Frans in nieuwe lidstaten zijn er compromisvoorstellen gedaan. Hierbij is het drietalenregime uitgangspunt, maar wordt het gehele octrooi altijd vertaald in het Engels. Deze vertaling in het Engels is niet juridisch bindend. Het overgangsregime zou gelden totdat de machinevertalingen vanuit het Duits, Frans en Engels naar de andere EU-talen goed genoeg zijn.

Het kabinet acht een drietalenregime gebaseerd op basis van het huidige EOB-regime de meest kansrijke optie, en geeft dan ook steun aan het voorstel van de Commissie. Deze leden steunen dit. Genoemde leden hebben wel een aantal vragen over het compromisvoorstel. Hoelang zal het overgangsregime, waarin het octrooi altijd in het Engels vertaald zal worden, gaan duren? Is hier een vaste termijn voor gesteld? Wat zijn de extra kosten van dit overgangsregime in vergelijking met het direct invoeren van het drietalenregime? Tot slot zijn deze leden van mening dat het EU-octrooi er zo snel mogelijk moet komen. Deze leden steunen dan ook het standpunt van het kabinet om na te denken over de mogelijkheid van versterkte samenwerking wanneer een akkoord met 27 lidstaten niet mogelijk blijkt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd te vernemen dat een compromis rond het talenregime in de maak lijkt. Wat zijn de elementen van het aanvullende compromisvoorstel? Deze leden vragen hoe het kostenplaatje voor het bedrijfsleven er dan uit gaat zien. Als het compromis betekent dat daar substantieel minder verlaging van de administratieve lasten tegenover staat, zijn deze leden daar minder

positief over. Daarvoor moet wel gewaakt worden. Hoe dan ook moet het doel van het overleg zijn om tot een eindoplossing van de slepende kwestie te komen. Deze leden willen ook weten of er, bij mislukking van het overleg, een «plan-B» voorligt en hoe dat plan eruit ziet? Welke concrete acties kunnen er dan nog worden overwogen om tot spoedige besluitvorming te komen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad voor het Concurrentievermogen van 10 november 2010. Deze Raad staat geheel en al in het teken van de talenregeling van het EU-octrooi. Genoemde leden onderstrepen het belang van deze discussie: het is voor Nederlandse bedrijven van groot belang dat er een goed en betaalbaar EU-octrooi komt. Wel hebben genoemde leden nog enkele vragen.

In de eerste plaats hebben deze leden vernomen dat het voorzitterschap als compromisvoorstel een tijdelijk overgangsregime heeft voorgesteld, waarbij het drietalenregime van het Commissievoorstel uitgangspunt blijft, maar het gehele octrooi ook altijd wordt vertaald in het Engels. Genoemde leden vragen naar hoe lang dit overgangsregime naar verwachting van het kabinet van kracht zal zijn. En welke kosten zijn hiermee gemoeid? Daarnaast zijn reeds andere compromisvoorstellen gedaan, welke voorstellen zijn dat? Voorts hebben genoemde leden vernomen dat het voorzitterschap nog enkele aanvullende compromisvoorstellen zal doen, waarvan de aard nog niet bekend was op het moment van schrijven. Kan het kabinet hierop inmiddels al een nader licht laten schijnen? En kan het kabinet de twee harde voorwaarden, namelijk dat deze aanvullende compromisvoorstellen niet mogen leiden tot 1) significant extra kosten en 2) rechtsonzekerheid, nader toelichten? Wat verstaat het kabinet onder significant extra kosten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de extra Raad voor het Concurrentievermogen op 10 november. In het huidige voorstel is alleen de taal waarin het octrooi wordt getoetst en verleend, juridisch bindend. Dit is een van de drie voertalen van het EOB. Volgens de toelichting bij de agenda zijn er landen die de vrees uitspreken dat hun bedrijven onvoldoende kennis hebben van het Frans en het Duits. Nederland neemt de positie in dat een compromisvoorstel dat wordt gedaan, geen significante extra kosten met zich mee brengen.

Genoemde leden vragen in hoeverre de kosten van het maken van een juridisch bindende vertaling van het octrooi in alle drie de talen significant zijn, in verhouding tot de kosten die gemaakt worden voor het doorlopen van het proces van een octrooiaanvraag. Kan het kabinet hierop ingaan? Wat betekent dit voor de Nederlandse opstelling?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de D66

De leden van de D66-fractie zijn een groot voorstander van het EU-octrooi en zien deze graag zo snel mogelijk en zo compleet mogelijk ingevoerd. Deze leden begrijpen het tijdelijk overgangsregime (waarbij altijd wordt overgegaan tot vertaling naar het Engels). Ook in Nederland zullen er voldoende bedrijven zijn die liever, voor hen relevante octrooien, lezen in het Engels dan in het Frans. In de voorliggende brief wordt als tijdstermijn voor het overgangsregime gegeven «totdat de machinevertalingen (...)

goed genoeg zijn». Kan het kabinet een iets nadere indicatie geven hoe lang dit zal duren? En graag zouden genoemde leden ook iets meer horen over de kosten. Hoeveel gaat het vertalen kosten? En wie gaat deze kosten betalen in dit compromisvoorstel? Komt dit bij de indienende ondernemer te liggen of gaat dit via de Europese begroting?

Daarnaast zijn deze leden benieuwd naar het vertrouwen dat wordt uitgesproken in machinevertalingen. Veel ondernemingen zijn op het moment druk bezig hier methodes voor te ontwikkelen. Doet de Europese Commissie die parallel of wordt er aangesloten bij lopende initiatieven? Loopt hier een onderzoeksprogramma? Hoe zien de betrokken partijen dit voor zich? En wie is financieel verantwoordelijk voor een eventueel onderzoeksprogramma?

Het kabinet beschrijft in voorliggende brief twee harde voorwaarden voor eventuele aanvullende compromisvoorstellen. Voor wie gelden de kosten uit de eerste voorwaarde? Gaat het daar om de verwachte kosten voor ondernemers of enkel voor lidstaten? Een laatste vraag van deze leden heeft betrekking op versterkte samenwerking, mocht daar toch voor worden gekozen. Wat betekent dit voor een octrooi van een Nederlandse partij in een land buiten de samenwerking?

II. REACTIE VAN DE MINISTER

Compromisvoorstellen Raad 11 oktober

Verskillende fracties hebben vragen met betrekking tot het overgangsregime in de compromisvoorstellen die voorlagen aan de Raad van 11 oktober. De leden van de VVD-fractie, de CDA-fractie en de D66-fractie willen weten hoe lang het overgangsregime zal duren, welke kosten dit met zich mee zal brengen, en wie deze kosten gaat betalen. De leden van de PvdA-fractie vragen aandacht voor de administratieve lasten.

Om tegemoet te komen aan de zorgen van vooral nieuwe lidstaten heeft het voorzitterschap in de Raad van 11 oktober compromisvoorstellen gedaan, waaronder een overgangsregime waarbij het hele EU-octrooi altijd wordt vertaald naar het Engels. In de voorstellen van het voorzitterschap is de duur van de overgangperiode gekoppeld aan de beschikbaarheid van goede machinevertalingen. Zowel de Europese Commissie als het Europees Octrooibureau (EOB) zijn ambitieus in het snel tot stand brengen van een goed systeem van machinevertalingen, zodat dit naar verwachting binnen enkele jaren kan worden gerealiseerd. Een exacte planning valt nog niet te geven.

Afhankelijk van de invulling van het overgangsregime (zie hieronder) kunnen naar verwachting voor het Nederlandse bedrijfsleven de kosten, die gemoeid zijn met de Engelse vertaling, beperkt blijven. Nederlandse bedrijven maken in de procedure voor het Europees Octrooibureau doorgaans al gebruik van Engels als proceduretaal, zodat er voor hen weinig verandert. Bovendien worden vertaalkosten gedeeltelijk gecompenseerd door Europees Octrooibureau, met in de toekomst ook een bijdrage vanuit de Europese Unie. Ten algemene geldt dat zolang het aantal te maken vertalingen beperkt blijft, ook de kosten beheersbaar zullen blijven. Datzelfde geldt voor de administratieve lasten.

De leden van de CDA-fractie vragen welke andere onderdelen het compromisvoorstel van 11 oktober bevat.

In het compromisvoorstel dat voorlag in de Raad voor Concurrentievermogen van 11 oktober zijn, naast het voorstel om gedurende een overgangperiode alle octrooien te vertalen naar het Engels, aanvullende elementen opgenomen. Daarin wordt duidelijk gemaakt dat de ontwik-

keling van machinevertalingen een essentieel onderdeel is van het compromis en dat daar ook middelen voor worden vrijgemaakt. Daarnaast bevat het compromis een compensatieregeling voor vertaalkosten. Ook wordt duidelijk gemaakt dat de te doorlopen procedures en de voorlopige bescherming van de octrooigerechtigde bij het EU-octrooi dezelfde zullen zijn als die welke thans gelden onder het Europees octrooiverdrag.

Voorwaarden waaraan nadere compromisvoorstellen moeten voldoen

De leden van de CDA-fractie vragen in te gaan op de door het kabinet geformuleerde harde voorwaarden, in het bijzonder wat moet worden verstaan onder significante extra kosten. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet hierop in te gaan in verhouding tot de kosten voor het doorlopen van de octrooiprocedure.

Met de door Nederland (evenals het voorzitterschap en een groot aantal andere landen) geformuleerde harde voorwaarden willen we voorkomen dat een herhaling plaatsvindt van het echeq van 2003, toen de Raad een politiek compromis bereikte dat door het Europese bedrijfsleven juist op deze twee punten (exorbitante kosten en rechtsonzekerheid) werd afgewezen. Concreet betekent dit dat vertaaleisen aanvaardbaar zijn voor zover deze niet tot onevenredige kostenstijgingen leiden. Dat zal met name het geval zijn wanneer het aantal te maken vertalingen toeneemt.

Naarmate er meer vertaaleisen worden gesteld, neemt ook de kans toe dat taalversies uiteen gaan lopen. Het kan nadelig voor de rechtszekerheid zijn als er juridische waarde wordt toegekend aan meerdere taalversies. Onverminderd de waarde die Nederland toekent aan vertaalfaciliteiten voor informatiedoeleinden (zoals met name de machinevertalingen) staat Nederland om die reden uitermate gereserveerd ten opzichte van het toekennen van juridisch effect aan alle vertalingen. Het merendeel daarvan zal waarschijnlijk ongelezen blijven. Uiteraard laat dit onverlet dat, indien er sprake is van een (dreigend) geschil, nauwkeurige vertalingen moeten worden gemaakt van specifieke documenten. De daarmee gemoeide kosten en capaciteit kunnen dan echter daarop gericht worden ingezet.

Nieuw compromisvoorstel

De leden van de CDA-fractie vragen of er inmiddels aanvullende compromisvoorstellen zijn gedaan door het voorzitterschap ten behoeve van de Raad van 10 november.

Inmiddels is er een nieuw compromisvoorstel ten behoeve van de Raad van 10 november. Het voorstel is een aanvulling op het eerdere compromisvoorstel om gedurende een overgangperiode alle octrooien te vertalen naar het Engels. Het nieuwe compromisvoorstel stelt de aanvullende voorwaarde dat indien een octrooi wordt verleend in het Engels, de aanvrager een vertaling moet maken in een andere EU-taal naar keuze. Daarmee beoogt het voorzitterschap meer evenwicht in de vertaaleisen te bereiken. Voor de meeste aanvragers zal dat betekenen dat een vertaling wordt gemaakt naar de eigen taal, waarin men ook al de aanvraag had ingediend. Als gevolg daarvan zullen naar verwachting de meerkosten van deze additionele eis beperkt zijn. Daarnaast wordt voorgesteld duidelijk te maken dat de rechter rekening houdt met de positie van bedrijven die onbedoeld inbreuk maken op een EU-octrooi omdat er geen vertaling beschikbaar is van dat octrooi in hun eigen taal. De rechter kan in dat geval bepalen dat het bedrijf te goeder trouw heeft

gehandeld. In het bijzonder mkb-bedrijven zouden hiermee geholpen kunnen worden. Tot slot wordt in het voorstel duidelijk gemaakt dat van de voorgestelde talenregeling geen precedentwerking uitgaat naar andere EU-talenregelingen.

Met betrekking tot deze voorstellen stel ik mij op het standpunt dat eerst moet worden vastgesteld in hoeverre bij alle lidstaten de bereidheid bestaat om daadwerkelijk te streven naar een compromis, alvorens daarover in discussie te gaan. Hoewel de gevolgen van ook dit nieuwe compromisvoorstel beperkt lijken, moet voorkomen worden dat door een stapeling van compromissen uiteindelijk toch weer een slecht resultaat ontstaat. Als het tot een inhoudelijke discussie komt, zullen de door Nederland geformuleerde voorwaarden leidend zijn.

Machinevertalingen

De leden van de D66-fractie vragen het kabinet in te gaan op de tijd en de kosten die zijn gemoeid met de ontwikkeling van machinevertalingen en zijn benieuwd naar het vertrouwen dat in de machinevertalingen wordt uitgesproken en vragen het kabinet dit nader toe te lichten.

Naar verwachting zal de realisatie van een werkend systeem van machinevertalingen enkele jaren vergen. De Europese Commissie werkt daartoe samen met het Europees Octrooibureau. Hierbij wordt een aantal al bestaande initiatieven binnen de Europese Commissie en binnen het Europees Octrooibureau gecombineerd en wordt aansluiting gezocht bij private en publieke initiatieven op dit gebied. Essentieel is voorts dat wordt samengewerkt met nationale octrooibureaus bij het vullen van de specifieke vocabulaire van het systeem aan de hand van de vele octrooi-documenten die reeds in de verschillende talen beschikbaar zijn. Het gezamenlijke project voor het opzetten van de machinevertalingen behelst ongeveer 11 miljoen EUR. De kosten daarvan kunnen binnen de bestaande begroting van de Europese Unie worden gevonden. Daarnaast draagt ook het Europees Octrooibureau financieel bij. Voor de gebruiker zullen er geen kosten aan zijn verbonden.

Versterkte samenwerking

De leden van de VVD-fractie steunen de opvatting van het kabinet na te denken over versterkte samenwerking, mocht een akkoord met 27 lidstaten niet mogelijk blijken. De leden van de PvdA-fractie vragen of er, bij mislukking van het project, een plan B voorligt en hoe dat er dan uitziet. De leden van de D66-fractie vragen wat versterkte samenwerking betekent voor een octrooi van een Nederlandse partij in een land buiten de samenwerking.

Zoals aangegeven is het mijn streven om een akkoord met 27 lidstaten over de talenregeling te bereiken, maar moeten we onder ogen zien dat er een reële mogelijkheid bestaat dat dit niet kan worden gerealiseerd. In dat geval zal Nederland, samen met de lidstaten waarmee wel overeenstemming kan worden bereikt en die eveneens vooruitgang willen boeken, een verzoek moeten richten aan de Europese Commissie waarin toestemming wordt gevraagd om versterkte samenwerking aan te gaan. Vervolgens kan de Commissie een voorstel in die zin indienen. Indien het EU-octrooi langs deze weg zou worden gerealiseerd, heeft dit voor een Nederlandse partij consequenties. De Nederlandse partij moet dan zijn Europese octrooi separaat geldig maken in die niet aan de versterkte samenwerking deelnemende EU-lidstaat. Dat is weliswaar een extra handeling, maar altijd nog veel beter dan de huidige situatie waarin dat in ieder land moet.